

Datum - 7 APR. 2009

Ons kenmerk 2009-19647

Onderwerp Zienswijze op herindelingsadvies Wervershoof, Andijk en Medemblik

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,
en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Bezoekadres
Houtplein 33
Haarlem

Postadres
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Tel (023) 514 3143
Fax (023) 514 3599

VERZONDEN 1 6 APR. 2009

Directie Beleid

Bijlage(n) div.

Behandeld door R Heijnen

Telefoon (023) 514 4181

Uw kenmerk

E-mail heijnenr@noord-holland.nl

Geachte mevrouw de staatssecretaris,

Hierbij ontvangt u, conform artikel 5 lid 4 van de Wet algemene regels herindeling, het herindelingsadvies van de gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik, inclusief de drie ondertekende raadsbesluiten van 25 juni 2008 (*bijlage 1*) Voor de volledigheid is het verslag van de (gezamenlijke) raadsvergadering van 25 juni 2008 bijgevoegd (*bijlage 2*).

Onze zienswijze op de voorgenomen herindeling wordt hieronder weergegeven. Alvorens wij deze formuleren, wordt stilgestaan bij het (Arhi-) proces gericht op het realiseren van een optimaal regionaal draagvlak dat hieraan vooraf is gegaan.

(Arhi-) proces West-Friesland

De gemeenteraden van Wervershoof, Andijk en Medemblik hebben op 22 maart 2008 een gelijkkluidend besluit genomen waarbij een herindelingsontwerp tot samenvoeging van de drie gemeenten is vastgesteld. Het herindelingsontwerp is vanaf 14 april 2008 voor een periode van acht weken ter inzage gelegd. Naar aanleiding van dit ontwerp hebben de gemeenteraden van Hoorn, Stede Broec en Enkhuizen in mei 2008 een afwijzende zienswijze vastgesteld.

1704201

Op 3 juli 2008 ontvingen wij het door de gemeenteraden van Wervershoof, Andijk en Medemblik vastgestelde herindelingsadvies gericht op fusie tot een nieuwe gemeente Medemblik. Wij hebben per brief van 24 september 2008 onze waardering uitgesproken voor het initiatief van de drie gemeenten (*bijlage 3*).

Ondanks onze waardering voor het initiatief hebben wij op 14 oktober 2008 besloten om het herindelingsadvies aan te houden en eerst in overleg met de negen West-Friese gemeenten een regionale visie te ontwikkelen. Dit besluit is genomen vanuit de overweging dat voor ons een kader ontbrak om het herindelingsadvies af te wegen tegen de zienswijzen van Hoorn, Stede Broec en Enkhuizen. Tegelijkertijd is, vanuit procedurele overwegingen, besloten een provinciale Arhi-procedure te starten voor de regio West-Friesland (*bijlage 4*).

Op 13 januari 2009 hebben wij een (concept) visie op de bestuurlijke organisatie in West-Friesland vastgesteld. Deze visie is per brief van 13 januari 2009, kenmerk 2009-652, ter kennisneming aan u toegezonden. De visie was primair bedoeld als kader om het herindelingsadvies van Wervershoof, Andijk en Medemblik af te wegen tegen de ingediende zienswijzen. Daarnaast hebben wij met behulp van de visie (als onderlegger voor te voeren discussies tussen raden en colleges) willen vaststellen in hoeverre gemeenten zich herkennen in het door ons geschetste regionaal eindbeeld; en welke initiatieven vanuit de gemeenten worden genomen om dit eindbeeld te kunnen realiseren.

In de maanden januari en februari van 2009 hebben wij de concept visie besproken met de colleges en raden van de betrokken gemeenten in een tweede ronde van overleg. Op basis van dit Arhi-overleg, en de schriftelijke reacties die wij van gemeenten hebben ontvangen, hebben wij op 7 april 2009 een definitieve visie op de bestuurlijke organisatie in West-Friesland vastgesteld (*bijlage 5*).

Op basis van deze visie hebben wij een positieve zienswijze vastgesteld op de voorgenomen herindeling van Wervershoof, Andijk en Medemblik. Met het vaststellen van de regiovisie en onze positieve zienswijze, stoppen wij de door ons college op 14 oktober 2008 gestarte Arhi-procedure voor de negen gemeenten in West-Friesland.

17042009

Onze zienswijze

Bij de formulering van onze zienswijze op het vastgestelde herindelingsadvies van Wervershoof, Andijk en Medemblik hanteren wij twee beleidsdocumenten als inhoudelijk afwegingskader:

1. de regiovisie bestuurlijke organisatie West-Friesland (op 7 april 2009 door ons college vastgesteld)
2. het beleidskader gemeentelijke herindeling (op 13 december 2002 vastgesteld door de Ministerraad).

Regiovisie bestuurlijke organisatie West-Friesland

In de regiovisie die op 7 april 2009 door ons is vastgesteld, is ons standpunt verwoord ten aanzien van schaalvergroting/gemeentelijke herindeling (p. 3):

“Ons college is van mening dat schaalvergroting kan bijdragen aan meer robuuste en slagvaardige gemeentelijke organisaties. De kwetsbaarheid van kleine gemeenten neemt hierdoor af. Bovendien zijn wij van mening dat door schaalvergroting de randvoorwaarden worden gecreëerd om te komen tot een meer effectieve, doelmatige en transparante regionale samenwerking. Door een opschaling vermindert het aantal samenwerkende partijen en kan meer vanuit bestuurlijke samenhang worden gestuurd op regionale ontwikkelingen. De bestuurlijke drukte kan in sterke mate afnemen.”

De voorgenomen fusie van Wervershoof, Andijk en Medemblik per 1 januari 2011 past naadloos in het regionaal eindbeeld zoals vastgelegd in de regiovisie. Er ontstaat een robuuste nieuwe gemeente (met meer dan 40.000 inwoners) met een sterk onderscheidend strategisch profiel en een grote mate van ruimtelijke en maatschappelijke samenhang.

Een veel gehoord bezwaar tegen opschaling/herindeling is de veronderstelde toenemende afstand tussen burger en bestuur. In de regiovisie geven wij aan dat schaalvergroting niet op gespannen voet hoeft te staan met de betrokkenheid van burgers bij het lokaal bestuur. In onze optiek hoeft de mate waarin burgers zich kunnen identificeren met hun kern of dorp niet te veranderen doordat deze onderdeel wordt van een grotere bestuurlijke eenheid.

17042010

Deze opvatting wordt gestaafd door een recent uitgevoerd onderzoek naar de relatie tussen herindeling en burgerbetrokkenheid. In het onderzoeksrapport (concept van 24 maart 2009) wordt geconcludeerd dat schaalvergroting door herindeling het risico in zich heeft dat verbondenheid van inwoners met hun gemeente/gemeenschap afneemt. Het nieuwe gemeentebestuur kan echter ook beleid inzetten om die sociale samenhang en verbondenheid te behouden en/of te versterken. Wij beoordelen het in dit verband positief dat de nieuwe gemeente Medemblik mede invulling wil geven aan de betrokkenheid van haar burgers bij het bestuur, door middel van een actief kernenbeleid.

Beleidskader gemeentelijke herindeling

In het Beleidskader gemeentelijke herindeling wordt een zestal criteria genoemd waaraan een herindelingsadvies wordt getoetst: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, interne samenhang, regionale samenhang en planologische ruimtebehoefte. Hieronder wordt per criterium aangegeven hoe wij de fusie van Wervershoof, Andijk en Medemblik beoordelen.

Draagvlak. Wij constateren dat er een grote mate van draagvlak is voor de voorgenomen herindeling van Wervershoof, Andijk en Medemblik. In de drie Gemeenteraden zijn in twee instanties breed gedragen besluiten genomen (zie boven). Stede Broec heeft haar aanvankelijke negatieve zienswijze ingetrokken. Doordat Hoorn de regiovisie heeft onderschreven en zich heeft uitgesproken voor een fusie met Drechterland, Enkhuizen en Stede Broec, constateren wij dat de voorgenomen fusie van Wervershoof, Andijk en Medemblik voor Hoorn geen belemmeringen opwerpt. Wij beschouwen de negatieve zienswijze van Hoorn daarmee als ingetrokken. Enkhuizen blijft, ook na meerdere gesprekken, bij haar negatieve zienswijze. Ons college is echter van mening dat de bezwaren van de gemeente Enkhuizen niet opwegen tegen het (regionale) belang van de fusie van de gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik. Wij beoordelen daarmee het draagvlak voor deze fusie als voldoende.

Bestuurskracht. Wij constateren dat Andijk (en in mindere mate Wervershoof) door kwetsbaarheden in de organisatie in toenemende mate problemen heeft met het realiseren van haar opgaven. Door de fusie met buurgemeente Medemblik ontstaat een robuuste gemeente waarvan verwacht mag worden dat deze voldoende bestuurskracht kan organiseren om op adequate wijze invulling te geven aan haar wettelijke taken en ambities.

zien wij in dit verband als een reëel instrument, welke wij echter alleen in laatste instantie zullen overwegen.

Samenwerking tussen gemeenten blijft ook na de realisatie van de fusie tussen Wervershoof, Andijk en Medemblik noodzakelijk. In dit verband beoordelen wij het positief dat de drie gemeenten in hun schriftelijke reactie op de regiovisie expliciet aangeven belang te hechten aan de centrumpositie van Hoorn en een positieve bijdrage te willen leveren aan de samenwerking. Wij hechten eraan dat de nieuwe gemeente Medemblik in overleg met de gemeente Hoorn invulling geeft aan een sterke centrumgemeente, en daarmee aan een sterke regio.

Weging van de negatieve zienswijzen

Hoewel deze fusie het aantal mogelijke fusies voor de overige gemeenten in West-Friesland beperkt, vinden wij dat niet problematisch. De voorgestelde fusie van Wervershoof, Andijk en Medemblik past immers naadloos in de door ons college vastgestelde regiovisie op de bestuurlijke organisatie van West-Friesland. Voor de gemeenten die, in reactie op het herindelingsontwerp van 22 maart 2008, een afwijzende zienswijze hebben ingediend, blijven er voldoende opties over. Bovendien achten wij deze opties wenselijker dan een fusie met een of meer van de gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik.

Zoals gezegd heeft Stede Broec haar negatieve zienswijze via haar schriftelijke reactie van 16 maart 2009 ingetrokken. Wij beschouwen de negatieve zienswijze van Hoorn met de onderschrijving van ons regionaal eindbeeld in haar brief van 12 maart 2009 de facto ook als ingetrokken. Enkhuizen blijft in haar schriftelijke reactie van 11 maart 2009 bij haar eerdere negatieve zienswijze.

In de bijgevoegde regiovisie op de bestuurlijke organisatie in West-Friesland wordt nader ingegaan op de schriftelijke reacties van de West-Friese gemeenten.

Vervolgstappen

Wij verzoeken u op basis van dit herindelingsadvies, en onze zienswijze hierop, een voorstel voor een herindelingsregeling te doen en deze aan de Ministerraad voor te leggen. Gezien de urgentie om de bestuurskracht van de gemeenten Andijk en Wervershoof te versterken, hechten wij (met de gemeenten) veel belang aan de effectuering van deze herindeling per 1 januari 2011.

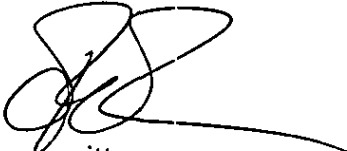
170420

Wij vertrouwen erop dat u zich kunt vinden in onze visie op de bestuurlijke organisatie in West-Friesland en de voorbereidingen voor een wetgevingstraject gericht op de vorming van de nieuwe gemeente Medemblik zult starten.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris
T. Kampstra

voorzitter
P.S. Visser

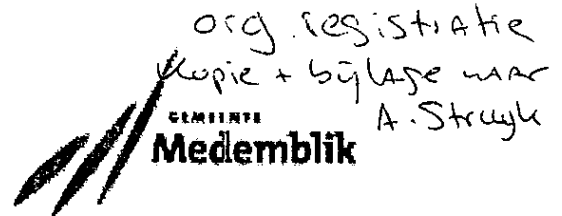
Als bijlage bij deze brief zijn toegevoegd:

1. het door de raden vastgestelde herindelingsadvies van de gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik, inclusief getekende raadsbesluiten van 25 juni 2008;
2. het verslag van de (gezamenlijke) raadsvergadering van 25 juni 2008;
3. onze brief aan de gemeenten in West-Friesland van 24 september 2008;
4. onze brief aan de gemeenten in West-Friesland van 14 oktober 2008;
5. de regiovisie op de bestuurlijke organisatie in West-Friesland;
6. een financiële scan van de gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

- De raden van de 9 gemeenten (door tussenkomst van B&W)
- De voorzitter en leden van de Statencommissie FEPO

1704200

Gemeenten Wervershoof/Andijk/Medemblik | Projectbureau Herindeling | Postbus 7 | 1619 ZG Andijk

AAN:
Provincie Noord-Holland
College van Gedeputeerde Staten
t.a.v. dhr. A. Moens
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Andijk, 26 juni 2008

Betreft: Herindelingsadvies gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik

Geachte heer Moens,

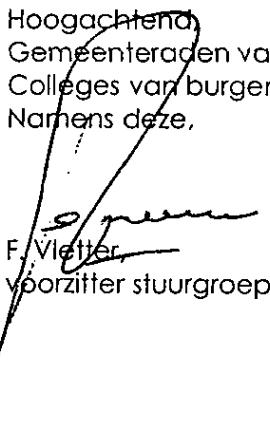
Wij delen u verheugd mede dat gisteren, op 25 juni 2008, onze drie gemeenteraden met overgrote meerderheid hebben besloten tot vaststelling van het herindelingsadvies Wervershoof, Andijk en Medemblik.

De gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik hebben besloten te komen tot een duurzame oplossing voor de versterking van het lokaal bestuur. De band en de samenwerking tussen onze gemeenten kent reeds een lange geschiedenis en een logische volgende stap is een fusie. Het betreft hier een vrijwillige fusie, geïnitieerd door de drie gemeenten. Het heeft zoals gezegd geleid tot een breed gedragen besluit van de drie gemeenteraden om te komen tot een fusie per 1 januari 2010. Deze herindeling levert een positieve bijdrage aan een evenwichtige bestuurlijke toekomst van West-Friesland en laat voldoende ruimte aan de overige gemeenten in de regio. Zij staat toekomstige herindelingen van andere gemeenten in West-Friesland niet in de weg.

Bijgaand treft u aan het herindelingsadvies alsmede de drie raadsbesluiten. Het verslag van de gezamenlijke raadsvergadering volgt zo spoedig mogelijk.

Inmiddels zijn wij volop bezig met de voorbereidingen voor de fusie per 1 januari 2010. Wij verzoeken u dan ook dit herindelingsadvies met de grootste spoed door te zenden naar de betrokken bewindspersoon, te weten de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Wij vertrouwen erop dat u ons herindelingsadvies hierbij vergezeld zult doen gaan van een positief advies uwerzijds.

Hoogachtend,
Gemeenteraden van Wervershoof, Andijk en Medemblik
Colleges van burgemeester en wethouders van Wervershoof, Andijk en Medemblik
Namens deze,

F. Vletter
voorzitter stuurgroep.

Provincie Noord-Holland	US
Jaar: 0840268	17042009
- 3 JULI 2008	0
Orde nr. Bell / 4054	0
Orde nr. 0	0
Dossiernr.:	

Gemeenten Wervershoof-Andijk-Medemblik

**Herindelingsadvies voor de fusie
per 1 januari 2010**

25 juni 2008

17042009

Gemeenten Wervershoof-Andijk-Medemblik

Herindelingsadvies voor de fusie
per 1 januari 2010

25 juni 2008

17042009

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Nieuwe gemeente	3
2. Beschrijving huidige gemeenten	4
3. Korte schets van het bestuurlijk traject	5
Draagvlak	6
Duurzaamheid	6
Bestuurskracht	6
Interne samenhang van de nieuwe gemeente	7
Regionale samenhang en evenwicht	7
Planologische ruimte behoefte	7
6. Financiële kerngegevens van de drie gemeenten op basis begroting 2008	8
Overzicht lokale lastendruk per gemeente per 2008	8
Overzicht reserves en voorzieningen per gemeente in meerjarig perspectief	8
7. Werknaam, buitengrenzen en fusiedatum	9
8. Communicatie	10
Zienswijzen en reactie	10
9. Verdere procedure	13

1. Nieuwe gemeente

Met de vorming van een nieuwe gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik ontstaat een stevige gemeente met een duidelijk eigen karakter: landelijk, met een sterk groen en blauw karakter, een vitaal en rijk gemeenschapsleven en een sterke en diverse economische structuur. De kernopgave van de nieuwe gemeente zal liggen in het op waarde houden en versterken van deze kwaliteitskenmerken. Grote interventies in karakter en structuur zijn niet voorzien en ook niet nodig om de kwaliteit te behouden. Wel zal de gemeente actief zijn op het terrein van woningbouw, bedrijvigheid en ontwikkeling van de recreatie. Behoud en versterking van het voorzieningenniveau in de kernen is een van de belangrijkste doelstellingen voor de komende jaren. De drie gemeenten vullen elkaar hierin goed aan.

De nieuwe gemeente zal 17 dorpen/kernen (incl. de stad Medemblik) met ieder een eigen karakter verbinden. Uitgangspunt daarbij is de zorgzame gemeenschapszin en een actief gemeenschapsleven. Deze gezamenlijkheid in verscheidenheid vormt een uiterst belangrijke drager voor de kwaliteit van leven in de nieuwe gemeente. Met de fusie wordt een versterking van het gemeentelijke functioneren beoogd met het doel de kernen beter te faciliteren. Kernbegrippen hierbij zijn dorpsraden, interactieve beleidsvorming, burgerinitiatieven, publieksloketten, accommodatiebeheer.

De gemeente wordt een belangrijke speler in de regio. Binnen de veelzijdigheid van de nieuwe gemeente kunnen belangrijke nieuwe speerpunten van beleid worden gerealiseerd voor de bijna 42.000 inwoners in de 17 dorpen/kernen op een gebied van ruim 25.000 ha (waarvan 13000 ha water).

De vorming van de nieuwe gemeente zal door versterking van het gemeentelijke functioneren leiden tot een verbetering van de randvoorwaarden voor het functioneren van de kernen, maar zal ook meer ruimte laten aan de kernen zelf om met initiatieven en activiteiten te komen die de kwaliteit van wonen en leven in de kern versterken. Dit element zal betrokken worden bij het ontwerp van het organisatiemodel van de nieuwe gemeente. De nieuwe gemeente zal ook in staat zijn om een sterkere, minder kwetsbare organisatie op te bouwen die taken zelfstandig en efficiënter kan vervullen en (mede daardoor) ook tijd en gelegenheid zal hebben om taken die nu minder goed kunnen worden ingevuld goed uit te gaan voeren. Hiermee wordt de dienstverlening aan de burger en de ondersteuning van het bestuur geoptimaliseerd.

De vorming van de nieuwe gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik is – samenvattend – gestoeld op de volgende motieven en doelstellingen:

- De gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik wordt een sterke partner op strategische terreinen die voor de burgers belangrijk zijn (voorzieningen, recreatie, bedrijvigheid, woningbouw), zowel voor bestuurlijke als maatschappelijke partijen;
- De gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik zal (mede daardoor) de sterke kanten van de huidige gemeenten beter kunnen benutten en ontwikkelen op het terrein van economie, woningbouw, (water)recreatie en natuur en landschap;
- De vorming van de gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik geeft betere bescherming voor en mogelijkheid tot versterking van de kwaliteit van leven in dorpen en kernen van de nieuwe gemeente;
- De vorming van de gemeente Wervershoof/Andijk/Medemblik versterkt de dienstverlening en de robuustheid van de ambtelijke organisatie en biedt mede daardoor vergroting van de efficiency.

De realisatie van deze doelen zal langs een natuurlijk ontwikkelproces verlopen. Er zal van alle betrokkenen een investering worden gevraagd om tot de beoogde meerwaarde te komen.

2. Beschrijving huidige gemeenten

Geografische ligging

De gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik zijn gelegen in West-Friesland. De gemeenten liggen alle drie aan het IJsselmeer.

Karakter

De gemeenten Wervershoof, Andijk en Medemblik vertonen veel overeenkomsten: zij worden gekenmerkt door de vele –vaak langgerekte- dorpen en kernen. De aandacht voor het behoud van de identiteit van de kernen is een belangrijk kenmerk van deze drie gemeenten. De drie gemeenten zijn verder agrarisch georiënteerde gemeenten met een duidelijke ambitie op het terrein van recreatie/toerisme.

Bestuursstijl

De bestuursstijl van de drie gemeenten wordt gekenmerkt door een zakelijke, nuchtere bestuursstijl. Wervershoof, Andijk en Medemblik hebben de ambitie om bestuurlijk een sterke speler in West-Friesland te zijn.

Basisgegevens huidige gemeenten

	Inwoner-aantal	Aantal woningen	Dorpen/kernen	Oppervlakte ha. (land)	Oppervlakte ha. (water)	Totaal oppervlakte
Wervershoof	8.550	3.500	3	2.342	766	3.108
Andijk	6.600	2.570*	1	2.120	2.640	4.760
Medemblik	26.550	10.500	13	8.000	10.065	18.065
Totaal	41.700	16.570	17	12.462	13.476	25.933

* Excl. woningen proefpolder. Inclusief: 3079 woningen.

3. Korte schets van het bestuurlijk traject

Sinds 1994 wordt gesproken over schaalvergroting in de regio, nadat eind jaren 70 van de vorige eeuw meerdere gemeenten in West-Friesland zijn samengevoegd. Dit proces begon met het zogenaamd Drechterlands Beraad. Eind 1997 is in regionaal verband aan KPMG opdracht gegeven een onderzoek in te stellen naar de gewenste toekomstige schaal van de gemeenten in West-Friesland inclusief de Wieringermeer. In eerste instantie is toen door Medemblik en Noorder-Koggenland gekozen voor een fusie met Wervershoof en Andijk. Medio 2002 trok Wervershoof zich terug uit het fusieproces en was deze combinatie niet langer realiseerbaar. Door Wognum, Medemblik en Noorder-Koggenland is vervolgens de mogelijkheid van fusie onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een fusie van deze gemeenten per 1 januari 2007 tot de nieuwe gemeente Medemblik met 28.000 inwoners, waarbij men vasthield aan de eerdere wens op termijn door te groeien naar ruim 40.000 inwoners.

Na een korte periode waarin Wervershoof en Andijk het concept "versterkt zelfstandig" hebben uitgewerkt, kwamen deze beide gemeenten onafhankelijk van elkaar tot de conclusie dat, gelet op de taken die op de gemeenten afkwamen, schaalvergroting op termijn onontkoombaar was. Direct na de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 en nog voor de fusiedatum van de gemeenten Medemblik, Noorder-Koggenland en Wognum tot de nieuwe gemeente Medemblik, is opnieuw door de fractievoorzitters gesproken over de mogelijkheid van een vrijwillige herindeling tussen Wervershoof, Andijk en Medemblik. De contacten tussen de fractievoorzitters zijn zo positief ervaren dat nog in december van dat jaar de gemeenteraad van Wervershoof heeft besloten om schaalvergroting en fusie na te streven. Ook de gemeente Andijk gaf aan schaalvergroting na te streven, maar wenste zich voorafgaand aan de definitieve keuze voor Wervershoof en Medemblik te oriënteren bij de andere buurgemeenten.

In oktober 2007 hebben de drie gemeenteraden de intentie tot fusie uitgesproken met als gewenste fusiedatum 1 januari 2010. De overeenkomsten in de visie op het karakter en identiteit van de gemeenten vormden hierbij een belangrijke katalysator. In de maanden december 2007 en februari 2008 heeft verder overleg plaats gehad tussen de fractievoorzitters over de inhoudelijke visie op de nieuwe gemeente. De resultaten van dit overleg zijn vastgelegd in een bij dit voorstel behorende bijlage "beleidsuitgangspunten voor de nieuwe gemeente WAM".

De colleges van B&W van Wervershoof, Andijk en Medemblik werken voortvarend aan de voorbereiding van de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2010. De projectorganisatie is ingericht, er is een plan van aanpak opgesteld, een communicatieplan wordt ontwikkeld en de werving en selectie van een beoogd gemeentesecretaris is in gang gezet. De colleges bereiden gezamenlijk de fusie voor (stuurgroep), de fractievoorzitters fungeren als klankbord/adviesgevend orgaan (klankbordgroep) en de raden nemen gezamenlijk de benodigde besluiten (fusieraad).

17042009

4. Relatie met het beleidskader gemeentelijke herindeling ministerie BZK

De Minister van BZK heeft een toetsingskader voor de beoordeling van voorstellen voor gemeentelijke herindeling vastgesteld en de Tweede Kamer heeft hiermee ingestemd¹⁾. Dit kader is ontwikkeld om niet altijd per geval een afzonderlijke afweging te moeten maken en bevat een zestal criteria waaraan voorstellen moeten voldoen om tot een wetsvoorstel te kunnen komen.

Draagvlak

De fusie tussen Wervershoof, Andijk en Medemblik is een vrijwillige fusie. De gemeenten zijn feitelijk al vanaf 2001 met elkaar en met bevolking en maatschappelijke organisaties in gesprek over versterking van de bestuurskracht. Daarbij is aanvankelijk door de gemeente Wervershoof en daarmee ook de gemeente Andijk afgezien van fusie, omdat verondersteld werd dat "versterkt zelfstandig" een duurzaam concept kon zijn. Inmiddels is gebleken dat dit niet het geval is. De gemeente Medemblik heeft zowel voor als na de fusie van 1 januari 2007 aangegeven een schaal van ruim 40.000 inwoners na te streven. De gemeente Andijk heeft zich na raadpleging van bewoners, instellingen en organisaties uitgesproken voor een fusie met Wervershoof en Medemblik. Gelijktijdig met de ter visie legging van het herindelingsontwerp zijn informatie- en inspraakavonden georganiseerd voor de bevolking. Deze avonden verliepen in constructieve sfeer waarbij behoud van de identiteit van de kernen en een laagdrempelige en goede dienstverlening benadrukt werden. Ook naar de toekomst toe streven Wervershoof, Andijk en Medemblik naar inspraak van burgers, dit mede door het actief voeren van kleine kernenbeleid en aandacht voor de eigenheid van de kernen en dorpsraden.

Duurzaamheid

Voor een landelijke gemeente met als opgave het behoud en versterking van de bestaande kwaliteiten, is een omvang van ruim 40.000 inwoners een adequate omvang naar de opvatting van de gemeenteraden. Hierbij speelt de uitgestrektheid van het gebied en de meerkernigheid een rol. Een (te) grote gemeente verliest herkenbaarheid voor de burgers en onderlinge samenhang. In het geval van Wervershoof/Andijk/Medemblik kan die herkenbaarheid en samenhang worden gewaarborgd.

Met een omvang van ruim 40.000 inwoners is de nieuwe gemeente goed in staat bestaande en toekomstige taken zelfstandig uit te voeren. De nieuw te vormen gemeente zal, op basis van een op korte termijn op te stellen toekomstvisie en een degelijke bedrijfsvoering, in staat zijn om de basistaken van een moderne gemeente op zich te kunnen nemen, ook als dit takenpakket de komende jaren nog verder wordt uitgebreid. Daarnaast zal zij in staat zijn om bijzondere ontwikkelingen op het grondgebied en strategische ontwikkelpunten zoals de ontwikkeling van de bedrijvigheid, de woningbouw en (water)recreatie in samenspraak met de regio aan te gaan.

Bestuurskracht

Met name de taakverschuivingen in het openbaar bestuur, in relatie tot wijziging van bekostigingssystemen en belastingregimes, kunnen de slagkracht van gemeenten beïnvloeden en kunnen ook van invloed zijn op de schaalvereisten van het lokaal bestuur. Er is rekening gehouden met voorziene ontwikkelingen hierin (bijvoorbeeld eisen vanuit de Veiligheidsregio en de ontwikkeling van de WMO). Vanuit de eigen visie op deze en andere ontwikkelingen in het gebied zien de gemeentebesturen overigens geen ingrijpende veranderingen in de taken en opgaven voor de nieuw te vormen gemeente. Er is sprake van een veelzijdig takenpakket, doch de randvoorwaarden hiervoor zullen aanwezig zijn in de nieuw te vormen gemeente.

Uit de voorgeschiedenis tot dit herindelingsadvies kan worden afgeleid dat de mogelijke alternatieven tot versterking van de bestuurskracht zijn overwogen en getoetst. Structurele en

¹⁾ Brief Minister BZK aan Tweede Kamer dd. 18 december 2002

niet-vrijblijvende samenwerking is niet het beste middel gebleken om de bestuurskracht te versterken en alternatieve fusievarianten zijn niet gewenst en niet opportuun als alternatief.

Interne samenhang van de nieuwe gemeente

De beschrijving van de huidige gemeenten en de nieuwe gemeente in de voorgaande paragrafen maakt duidelijk dat de drie gemeenten een karakter hebben dat goed op elkaar aansluit. Ook de meerkernigheid en de diversiteit van het gemeenschapsleven in de drie gemeenten sluit op elkaar aan ('vereniging van dorpen'). Dit blijkt onder andere ook uit de gedeelde visie op de uitgangspunten voor de nieuwe gemeente (zie bijlage). Deze overeenstemming op hoofdlijnen vormt een goede maatschappelijke en bestuurlijke voedingsbodem voor tal van mogelijkheden op het gebied van volkshuisvesting, economie en recreatie.

Regionale samenhang en evenwicht

De schaa sprong in relatie tot het elkaar aanvullend karakter van de drie gemeenten betekent in ieder geval dat de nieuwe gemeente een sterkere partner zal zijn in regionaal verband, zowel in bestuurlijk als maatschappelijk opzicht. De nieuwe gemeente is direct goed ingebed in diverse bestuurlijke verbanden. De nieuwe gemeente zal zich ontwikkelen tot een sterke gesprekspartner in de regio. Daarnaast is het nu reeds zo dat de drie gemeenten op operationeel gebied samenwerken, zoals ten aanzien van de brandweezorg en de Regionale Milieudienst. Ook voor de samenwerking ten aanzien van de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zijn al eerder afspraken gemaakt. De fusie kan als katalysator voor verdere ontwikkeling in de regio werken.

Planologische ruimtebehoefte

De drie gemeenten en dus ook de nieuwe gemeente voorzien volledig in de woningbehoefte voor eigen inwoners (binnen de regionale taakstelling). De nieuwe gemeente richt zich hiermee op minimaal een gelijkblijvend inwoneraantal en zo mogelijk enige groei. De gemeente wil het draagvlak voor voorzieningen in de kernen in stand kunnen houden en vitale leefgemeenschappen kunnen blijven faciliteren. Gerichte woningbouw mogelijkheden spelen hierin een belangrijke rol. Hierin kan worden voorzien binnen de contouren van het planologisch beleid.

17042009

6. Financiële kerngegevens van de drie gemeenten op basis begroting 2008

De drie gemeenten hebben de afspraak gemaakt, in de periode voorafgaand aan de fusie per 1 januari 2010, een zorgvuldig financieel beleid te voeren. Zij informeren elkaar actief en overleggen over maatregelen, uitgaven en investeringen die een gezond financieel uitgangspunt voor de nieuwe gemeente kunnen beïnvloeden. Deze afspraak biedt ook de ruimte om afspraken te maken over investeringen die nu nog niet voorzien zijn, maar die door optredende extra financiële ruimte in één van de gemeenten mogelijk worden. Eén van de gemeenten kan hiervoor met een bestedingsvoorstel komen en kiest daarbij als uitgangspunt dat met de (aanvullende) investeringen en uitgaven (tevens) het belang van de nieuwe gemeente is gediend.

In het kader van de wet Arhi vallen gemeenten die in de voorbereiding van fusie zijn onder preventief financieel toezicht van de Provincie.

Overzicht lokale lastendruk per gemeente per 2008 (bron: begrotingen 2008)

Gemeente	OZB-tarief niet-woningen	Gemiddelde economische waarde per woning	OZB-last eigenaar woningen	Rioolrecht eigenaar/ gebruiker	Afvalstoffen-heffing	Totaal gemiddelde belastingdruk
Wervershoof	5,69	230.000	1,52	121	328/219	589 m.p.h.*
Andijk	7,03	227.000	1,82	170	323/216	658 m.p.h.
Medemblik	4,79	249.000	1,78	160	285/207	621 m.p.h.

* Meerpersoonshuishoudens

Overzicht reserves en voorzieningen per gemeente in meerjarig perspectief (bron: begrotingen 2008)

Gemeente Wervershoof	2008	2009	2010	2011
Algemene reserve	7.283.000	7.783.000	8.183.000	8.553.000
Bestemmingsreserves	443.000	184.000	159.000	159.000
Voorzieningen	4.392.000	4.500.000	4.720.000	4.944.000
Totaal	12.019.000	12.467.000	13.062.000	13.656.000
Gemeente Andijk				
Algemene reserve	874.000	1.117.000	1.117.000	1.117.000
Bestemmingsreserves	1.080.000	1.281.000	1.234.000	1.223.000
Voorzieningen	466.000	240.000	251.000	186.000
Totaal	2.420.000	2.638.000	2.602.000	2.526.000
Gemeente Medemblik				
Algemene reserve	26.744.000	26.741.000	26.761.000	26.851.000
Bestemmingsreserves	30.000.000	28.582.000	27.111.000	25.211.000
Voorzieningen	8.056.000	8.164.000	8.309.000	8.350.000
Totaal	64.800.000	63.487.000	62.181.000	60.412.000

De financiële meerjarenpositie van de drie gemeenten is gezond. De harmonisatie van beleid en de keuzen daarin zullen bepalend zijn voor de financiële uitkomst van de nieuwe gemeente.

7. Werknaam, buitengrenzen en fusiedatum

In het kader van dit herindelingsadvies wordt als werknaam voor de nieuwe gemeente "Medemblik" gehanteerd². Na vaststelling van het wetsvoorstel zal de nieuwe gemeente in ieder geval met de daarin vastgestelde werknaam starten. In geval de nieuwe gemeenteraad zou willen kiezen voor een andere naam dan de voorgestelde werknaam kan daartoe worden besloten.

Dit herindelingsadvies gaat uit van fusie van de drie gemeenten conform de huidige buitengrenzen. In het kader van de recente fusie van de gemeenten Medemblik/Wognum/Noorder-Koggenland tot de huidige gemeente Medemblik per 1 januari 2007 is een discussie over ruimte voor nieuwe bedrijvigheid met de gemeente Hoorn aan de orde geweest. Deze discussie is nog steeds opportuun, doch niet in het kader van deze fusie. Bij dit vrijwillig fusievoorstel wordt uitgegaan van de bestaande buitengrenzen.

Dit herindelingsadvies gaat uit van fusie per fusiedatum 1 januari 2010. Als het fusievoornemen eenmaal is uitgesproken, dient er snel en zorgvuldig uitvoering aan te worden gegeven. Het is voor alle partijen, maar in het bijzonder voor de recent gevormde gemeente Medemblik, van groot belang dat voorspoedig aan de doelstellingen kan worden gewerkt. De periode van onzekerheid voor medewerkers en andere betrokkenen dient zo kort mogelijk gehouden te worden, mede om verlies van arbeidsproductiviteit en motivatie te voorkomen. Het is bovendien voor zowel de gemeenten, als voor de ontwikkeling in de regio, van belang dat een (opnieuw) gefuseerde gemeente Medemblik zo spoedig mogelijk volledig deelneemt in de regionale context.

² Dit conform het beleid van de minister waarbij een samenstelling bestaande uit meer dan twee namen niet geaccepteerd wordt.

8. Communicatie

Direct na de unanieme besluitvorming over het herindelingsontwerp in de gemeenteraden is het herindelingsontwerp ter inzage gelegd in de gemeenten, gedurende 8 weken overeenkomstig art. 5 lid 2 van de Wet Arhi. In deze periode konden zienswijzen worden ingediend.

In de periode van ter visie legging zijn in de gemeenten bijeenkomsten voor de inwoners, organisaties en instellingen georganiseerd. De opkomst tijdens deze gemeenten was relatief beperkt. Wel is tijdens deze avonden constructief van gedachten gewisseld over de voordelen en aandachtspunten van deze gemeentelijke herindeling. De aandachtspunten die genoemd zijn, zoals het behoud van de eigen identiteit van de kernen, laagdrempeligheid en het behoud van een goede dienstverlening worden meegenomen bij de voorbereiding van de fusie per 1 januari 2010.

Zienswijzen en reactie

Het herindelingsontwerp is toegezonden aan alle buurgemeenten van de drie gemeenten.

Er zijn zienswijzen ingekomen.

Het betreft:

- ↓ Zienswijzen van inwoners van Andijk: Het betreft twee zienswijzen die ieder gesteund worden door meerdere burgers.

- ↓ Zienswijzen ingekomen van gemeenten uit de regio:
 - Opmeer
 - Stede Broec
 - Enkhuizen
 - Hoorn
 - Wieringermeer

De reactie van Medemblik op deze zienswijzen is als volgt:

Algemeen

- ↓ Er is sprake van een **vrijwillige gemeentelijke herindeling**, op initiatief van de drie gemeenten en passend binnen de beleidskaders van rijk en provincie. Passend ook binnen de visie van het kabinet waarin expliciet is gekozen voor het ondersteunen van **initiatieven van onderop**.
- ↓ Het uitgangspunt is een **ongedeeld samengaan**.
- ↓ De nieuwe gemeente Medemblik voldoet aan alle zes criteria van het **Beleidskader gemeentelijke herindeling** van het Ministerie BZK.
- ↓ Er is sprake van **unanieme besluitvorming** in de drie raden omtrent het 1^e Arhibesluit d.d. 20 maart 2008.

De zienswijzen richten zich op een aantal aspecten rondom de herindeling van Wervershoof, Andijk en Medemblik. Onderstaand wordt op de verschillende aspecten ingegaan.

Draagvlak

Met name in de zienswijzen uit Andijk wordt ingegaan op (het mogelijke gebrek aan) draagvlak voor deze herindeling. Uit de informatiebijeenkomsten met de burgers in Wervershoof, Andijk en Medemblik is niet gebleken dat er geen draagvlak is voor deze herindeling. Uit de zienswijzen blijkt een voorkeur voor een (politiek) zelfstandig Andijk en samenwerking op ambtelijk niveau. De ervaringen met dit model in het land zijn wisselend. Veelal gaat het in de praktijk ten koste van de effectiviteit, efficiëntie en aldus de kwaliteit. Andijk heeft de afgelopen jaren gewerkt vanuit de visie van 'versterkt zelfstandig' en is tot de conclusie gekomen dat schaalvergroting de beste oplossing is om haar taken goed uit te kunnen blijven voeren.

Dienstverlening

De drie gemeenten beogen met de fusie de dienstverlening aan de burgers verder te versterken. De gemeente zal een actief kernenbeleid voeren. De nieuwe, grotere, gemeente is beter in staat om invulling te geven aan de ambities op het terrein van interactieve beleidsvorming, digitale dienstverlening. Tegelijkertijd hebben de huidige drie gemeenten reeds uitgesproken dat de nieuwe organisatie laagdrempelig dient te blijven en de afstand tot de burger klein. Het inrichten van publieksloketten op diverse locaties is een van de instrumenten die hiertoe ingezet zal worden.

Onderzoek/alternatieven

In het verleden zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd naar de toekomst van West-Friesland en de mogelijkheden van fusie en samenwerking. De overeenkomsten tussen Andijk, Wervershoof en Medemblik en de meerwaarde die een samengaan van deze drie oplevert is diverse malen bevestigd. De opinie dat er onvoldoende basis is voor een keuze voor deze fusie wordt niet onderschreven.

Regionaal verband

Deze herindeling laat de weg open voor een evenwichtige bestuurlijke toekomst van West-Friesland. Zij laat voldoende ruimte aan de overige gemeenten in West-Friesland, c.q. staat andere toekomstige herindelingen in de regio niet in de weg. Met andere woorden: er ontstaat geen "restproblematiek".

Er bestaat voldoende cohesie over de zorg voor de afzonderlijke kernen, de stimulering van verschillende onderwerpen, zoals het toerisme, de agrarische bedrijvigheid, jeugd- en jongerenbeleid, de bestuursstijl, etc. Een dergelijke fusie geeft op alle gemeentelijke rollen verbetering of behoud van kwaliteit. Deze rollen zijn destijds in een rapport van Cap Gemini Ernst & Young benoemd, t.w. : de gemeente als gemeenschap, als publieke dienstverlener, als medeoverheid c.q. partner in het openbaar bestuur, als organisatie en als beleidsbepaler. De kaart van het toenmalig herindelingsontwerp toont ook mogelijkheden voor een bestuurlijke toekomst van overig West-Friesland. Deze geschetste situatie geldt ook in 2008 nog. Daarbij is een relatie gelegd met fungerende subregio's. Overigens is acinvullend vermeld, dat de gemeente Andijk in het verleden altijd onderdeel heeft uitgemaakt van gedachtevorming van schaalvergroting rondom Medemblik en dat er wat dat betreft sprake is van een consistente lijn.

De nu beoogde herindeling is mede gebaseerd op de uitkomsten van de Stuurgroep Krachtige Gemeenten van het ministerie van BZK, waarbij met name gelet is op bestuurlijke knelpunten. Zij past uitstekend in het herindelingsontwerp, zoals Gedeputeerde Staten van Noord-Holland dat een aantal jaren geleden, t.w. op 11 december 2001, voor geheel West-Friesland hebben vastgesteld. De gemeente Medemblik is toen door GS beoordeeld als een aantrekkelijke, gevarieerde nieuwe gemeente met een landelijk karakter en een klein stedelijk accent (Medemblik).

In 2002 heeft de provincie geconstateerd, dat er onvoldoende draagvlak was voor het voorgestelde ontwerp en heeft daarbij aangegeven dat de gemeenten zelf aan zet waren om tot herindeling over te gaan, uitgaande van draagvlak van onderop, vrijwilligheid en zelfstandigheid. De toenmalige gemeenten Wognum, Noorder-Koggenland en Medemblik hebben deze uitnodiging opgepakt, wat resulteerde in een fusie in 2007. De voorgenomen fusie is een afronding van de ingezette koers. Vanuit dit perspectief leidt de herindeling niet tot restproblematiek maar kan gezien worden als een stap naar mogelijke verdere schaalvergroting in West-Friesland.

17042009

Regio West-Friesland

Inwoneraantallen:

Hoor:	68.200
Drechterland:	18.800
Stede Broec:	21.400
Enkhuizen:	17.800
Andijk:	6.600
Wervershoof:	8.500
Medemblik:	26.500
Opmeer:	11.300
Koggenland:	21.500

De nieuwe gemeente Medemblik zal een sterke partner zijn in de richting van buurgemeenten, regioverbanden, provincie, rijk, maatschappelijk middenveld en andere partners. Door het terugbrengen van het aantal West-Friese gemeenten in enkele jaren van 13 naar 7 (ná effectivering van deze fusie), wordt bovendien een wezenlijke bijdrage verleend aan het verminderen van de bestuurlijke drukte.

Kortom door deze fusie ontstaat een stevige toekomstbestendige gemeente met een duidelijk eigen identiteit: landelijk met een sterk groen en blauw karakter en een stedelijk accent, met een vitaal en rijk gemeenschapsleven en een sterke en diverse economische structuur. Zij voldoet aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling van BZK en laat de weg open voor een evenwichtige bestuurlijke toekomst in en van West-Friesland.

9. Verdere procedure

Dit herindelingsadvies zal direct na besluitvorming in de drie gemeenteraden worden doorgezonden aan het college van Gedeputeerde Staten, die het ontwerp tezamen met zijn zienswijze aan de minister doet toekomen. Binnen vier maanden doet de minister een voorstel aan de ministerraad. Het wetsvoorstel moet vervolgens door de Tweede en Eerste Kamer worden goedgekeurd, waarna de herindeling op 1 januari van het jaar volgend op dat waarin het wetsvoorstel is goedgekeurd een feit is, mits deze goedkeuring er is voor 1 augustus. Uitgangspunt is herindeling per 1 januari 2010.

Burgemeester en wethouders van Wervershoof,
De secretaris, De burgemeester,
H.M. Rood F. Vletter

Burgemeester en wethouders van Andijk,
De secretaris, De burgemeester,
A. Oortgiesen Mw. A.F.T. Streumer

Burgemeester en wethouders van Medemblik,
De secretaris, De burgemeester,
Mw. J. Riensema (loco) Th. van Eijk

17042009